

חברון: ההתנחלות הישראלית בשכונת א-ראס מסמך מעקב, אוקטובר 2007

ב-19.3.2007 הוקמה בחברון התנחלות חדשה בלב השכונה הפלסטינית א-ראס, ובחודשים שחלפו מאז, על אף החלטה של שר הביטחון דאז לפנותה, רק התבססה והלכה. לאחרונה חוברת ההתנחלות לרשת החשמל, ובמקום מתבצעות עבודות שיפוץ ובנייה.

מאז הקמת ההתנחלות התגברו באופן ניכר הפגיעות בפלסטינים תושבי אזור זה ובזכויות האדם שלהם. הפלסטינים סובלים הן מנחת זרועם של מתנחלים והן מזו של אנשי כוחות הביטחון הישראליים שנערכו מחדש להגנה על ההתנחלות. ממעקב שערכו בצלם והאגודה לזכויות האזרח עולה כי הפגיעות הנגרמות לתושבי האזור הפלסטינים כתוצאה מהקמת ההתנחלות ומההימנעות מפינוייה מתבצעות על בסיס יומיומי וכי הן כוללות בין היתר:

- התנכלות ואלימות מצד מתנחלים השוהים בהתנחלות החדשה, אלימות המתבצעת בהיקף רחב ולנגד עיניהם של אנשי כוחות הביטחון הנמצאים במקום;
- התנכלויות ואלימות מצד כוחות הביטחון שהוצבו בהתנחלות החדשה או בסמוך לה;
- איסורים מוגברים על התנועה הנאכפים על-ידי כוחות הביטחון הישראליים;
- הימנעות מאכיפת חוק על מתנחלים אלימים.

בחצי השנה הראשונה להתנחלות בשכונת א-ראס תיעדו בצלם והאגודה לזכויות האזרח עשרות רבות של מקרים שבהם מתנחלים תקפו פלסטינים באזור זה. בין השאר תועדו מקרים של הכאה, חסימת מעבר, השחתת רכוש, יידוי אבנים וביצים, זריקת אשפה, בקבוקי זכוכית ובקבוקים מלאים בשתן, השתנה ממבנה ההתנחלות אל הרחוב, יריקות, איומים וקללות.

ילד מההתנחלות החדשה זורק אבן ברחוב שלפני ההתנחלות. צילום: באסם גיעברי, 5.5.07.

תקיפות מתנחלים את תושבי השכונה הפלסטינים מתבצעות מדי יום, לאור יום ולעיני החיילים והשוטרים הרבים שמאבטחים את ההתנחלות. הצבא הקים על גג מבנה ההתנחלות עמדה מאוישת ומחסום דרכים בסמוך לה, כך שלא תיתכן התקפה באזור זה שתיעלם מעיניהם הבוחנות של אנשי כוחות הביטחון. אך בדומה לשאר השכונות במרכז חברון שבהן הוקמו התנחלויות ישראליות, שוטרים וחיילים העדים להתקפות אלימות אינם עושים די, ולא פעם אינם עושים דבר, כדי למנוע את ההתקפות ולאכוף את החוק על מתנחלים אלימים ופורעי חוק. במקרים רבים, תושבים שניסו לפנות לעזרתם של כוחות הביטחון הנמצאים במקום זכו לתשובה כי כל אחריותם היא להגן על המתנחלים.

פגיעות מצד אנשי כוחות הביטחון הישראליים

אלימות מצד אנשי צבא ומשטרה כלפי פלסטינים אינה תופעה חריגה במרכז חברון. עם הקמת ההתנחלות בשכונת א-ראס תגברו כוחות הביטחון את כוחותיהם באזור, ובאחת גברו אף מקרי ההטרדה, היחס המשפיל והאלימות מצד אנשי כוחות הביטחון כלפי תושבי השכונה הפלסטינים. בחצי השנה הראשונה להתנחלות בשכונת א-ראס תיעדו בצלם והאגודה לזכויות האזרח מקרים רבים של אלימות ממין זה. בין השאר תועדו אירועים של מכות - באמצעות כלי נשק ובידיים, הטלת אימה באמצעות ירי ללא קליעים או איום בירי, גניבת רכוש והשחתתו, פגיעה ברכוש, חסימת מעבר ותקיפה מילולית תוך שימוש בקללות ובהערות גזעניות.

חיילים ומתנחלים על מרפסת ההתנחלות החדשה, 25.3.07.

אחד האירועים החמורים שתועדו ארע ב-22.3.2007, שלושה ימים בלבד לאחר הקמת ההתנחלות, כאשר שוטרים הכו נמרצות את סעדי ג'עברי, בן 18 תושב חברון, ולאחר מכן העבירו אותו לידי חיילים שהמשיכו להכותו בהשתתפות מתנחל. בעדותו מסר ג'עברי לבצלם:

הלכתי הביתה יחד עם חבר שלי... שוטרי משמר הגבול אסרו עלינו לעבור ליד הבית שהמתנחלים השתלטו עליו. התעקשתי שנעבור שם. אחד השוטרים אמר לי "בוא כדי שארשה לך לעבור". הוא לקח אותי אל מאחורי גיף של משמר הגבול. היו בגיף שלושה שוטרים של משמר הגבול ושני חיילים... הם העמידו אותי ליד החלק האחורי של הגיף ושלושת השוטרים הכו אותי. אחד מהם הכה אותי בקת הרובה שלו ביד ימין. אחר בעט בי ברגל שמאל. אחד מהם תפס את היד שלי וטרק עליה את הדלת של הגיף. אחר כך שוטר של משמר הגבול דחף אותי על הדלת של הגיף ואני נפגעתי בראש, ליד האוזן הימנית שלי. אחד משוטרי משמר הגבול קרא לשני חיילים בסדיר ואמר להם "קחו אותו למקום יותר רחוק". הם הובילו אותי יותר קרוב לבית, למרחק של עשרה מטרים מהגיף, והכו אותי בתנועות קראטה בבטן ובכל הגוף. בזמן שהם הכו אותי, הגיע מתנחל מהבית של אל-ג'עברי ובעט ברגל שלי. התקיפה נמשכה בערך ארבעים דקות. אחר כך חייל הורה לי ללכת למקום שממנו באתי, ולא הרשה לי לעבור. הגעתי הביתה בשעה שמונה. הייתי מסוחרר ותשוש בגלל המכות.

פגיעה בחופש התנועה

נקודות התנחלות בעיר חברון והגבלות שמטיל הצבא על תנועת פלסטינים

בצבא טוענים כי לאחר הקמת ההתנחלות החדשה נשמר מערך האיסורים המקורי באזור ולא נוספו לו הגבלות על תנועת פלסטינים. בשטח המצב שונה: לאחר הקמת ההתנחלות הקימו כוחות הצבא מחסום חדש בשכונת א-ראס, בסמוך להתנחלות החדשה. המחסום מאויש 24 שעות ביממה, ורבים מהפלסטינים המבקשים לעבור במקום נדרשים לעבור בו בדיקה, כאשר חלקם - בעיקר צעירים - מעוכבים בו שוב ושוב. כמו כן, מאז הקמת ההתנחלות אוסר הצבא על פלסטינים לנוע בדרך העוברת ליד המסגד הסמוך למבנה ההתנחלות. באזור אף הותקן שער קבוע, והוקם בו מגדל תצפית.

ההגבלות החדשות על תנועת הפלסטינים בשכונת א-ראס נוספות על האיסור על תנועת כלי רכב פלסטינים בדרך המכונה "כביש קריית ארבע" המשתרעת מצפון לדרום ועוברת בשכונה זו. איסור זה נאכף כבר מאז תחילת האינתיפאדה השנייה בשנת 2000.

השער שהוקם בסמוך להתנחלות החדשה. צילום: מיכל צדיק, מחסום ווטש, 16.8.07 .

סיכום

עם הקמת ההתנחלות החדשה בשכונת א-ראס הפכו החיים בה, שהיו עוד קודם לכן קשים ביותר, לנטל קשה מנשוא. בחודשים האחרונים נאלצו משפחות פלסטיניות שההתנחלות הוקמה בסמוך לבתיהן להציב גדרות תיל וחומות במטרה למנוע ממתנחלים לפלוש וכדי להגן על בני הבית מפני יידוי אבנים ובקבוקים. כמו כן, תושבים רבים הפסיקו להחנות את כלי הרכב שלהם בסביבות ההתנחלות מחשש לחבלה על-ידי מתנחלים או על-ידי כוחות צבא ומשטרה.

בשכונות אחרות של מרכז חברון שבהן הוקמו התנחלויות, הביא מכלול הפגיעות בזכויות האדם של התושבים הפלסטינים לגירושם של רבים. ישנו חשש כי עם התמשכות רצף הפגיעות הקשות, לרבים לא תיוותר אפשרות זולת נטישתה של השכונה. ככל שתוחמרנה הגבלות התנועה באזור זה, כן תתרחב הפגיעה לכל העיר חברון, שכן ההתנחלות החדשה בשכונת א-ראס משלימה רצף של נקודות התנחלות מקריית ארבע שבמזרח ועד לשכונת תל רומיידה שבמערב.

ישראל חייבת לפנות את מבנה ההתנחלות באופן מיידי, ללא תלות בשאלה האם מי מבין המתנחלים רכש אותו.

**רשימת אירועי אלימות והתנכלות לפלסטינים מצד מתנחלים בסביבות ההתנחלות בשכונת א-ראס
בחברון, מארס-ספטמבר 2007**

הרשימה שלהלן היא רשימה חלקית הרחוקה מלשקף את היקפם המלא של אירועי האלימות וההתנכלות שמהם סובלים תושבי שכונת א-ראס והסביבה. עם זאת, יש ברשימה זו כדי להצביע על תמונת מצב של אלימות חוזרת ונשנית מצד מתנחלים, הנעשית הלכה למעשה תחת חסותם והגנתם של כוחות הביטחון הנוכחים דרך קבע באזור זה.

20.3.2007 : בשעות הבוקר זרקו ילדים מההתנחלות אבנים על בתים פלסטינים ועל ילדים פלסטינים. חיילים ושוטרי מג"ב רדפו אחרי הילדים הפלסטינים על מנת לסלקם. במהלך כל האירוע המשיכו ילדי המתנחלים ליידות אבנים על פלסטינים שעברו באזור.

21.3.2007 : מתנחלים ירקו על פלסטינים שעברו באזור.

22.3.2007 : מתנחלים זרקו אשפה על עוברים ושבים מחלונות מבנה ההתנחלות.

23.3.2007 : מתנחלים תקפו אישה פלסטינית שעברה ליד מבנה ההתנחלות.

24.3.2007 : שלושה נערים מן ההתנחלות הכו פלסטיני. לאחר האירוע עצרה המשטרה את הפלסטיני בטענה שהוא הכה את המתנחלים (מהמשטרה נמסר לו כי המתנחלים הגישו נגדו תלונה).

24.3.2007 : מתנחלים זרקו אבנים על ילד פלסטיני. שוטרי מג"ב עצרו את הילד הפלסטיני שעליו נזרקו האבנים בטענה כי הוא זרק אבנים. לא ננקטו צעדים נגד המתנחלים שזרקו אבנים.

25.3.2007 : בשעות הערב, מתנחלים השתינו מחלונות הבניין אל הרחוב.

30.3.2007 : קבוצת מתנחלים שעברה ליד ההתנחלות יידתה אבנים על חנות בבעלות פלסטינית בנוכחות שני גיפים צבאיים. למרות פנייתו של בעל החנות החיילים לא עשו דבר למנוע את המעשה. הקצין באחד הגיפים הורה לבעל החנות להישאר בתוך חנותו. גם שוטרים שעברו בגיף משטרה בחרו שלא להתערב, על אף קריאותיו של בעל החנות אליהם.

1.4.2007 : מתנחלים זרקו בקבוקים מלאים בשתן על פלסטינים.

2.4.2007 : מתנחלים זרקו בקבוקים מלאים בשתן על פלסטינים.

3.4.2007 : מתנחלים זרקו בקבוקים מלאים בשתן על פלסטינים.

4.4.2007 : לפנות ערב ירדו שלושה מתנחלים בני כ-18 ממבנה ההתנחלות ותפסו ילד פלסטיני בן ארבע (שרק יום קודם נפגע מאבן בכתף מאנשי ההתנחלות). בן דודו של הילד ראה אותם, והתפתח עימות מילולי. חייל שהוצב במבנה ההתנחלות והיה עד ראייה לאירוע הורה לבן הדוד להיכנס הביתה אך נמנע מהפסקת התקיפה.

14.4.2007 : במהלך כל היום עמדה קבוצה גדולה של מתנחלים ליד מבנה ההתנחלות, ומנעה מפלסטינים לעבור ברחוב. המתנחלים קיללו פלסטינים ואיימו עליהם. במהלך כל היום נכחו במקום צבא ומשטרה שלא עשו דבר.

18.4.2007 : מתנחלות צעירות חסמו את הדרך מכיוון הוואדי הסמוכה אל המחסום בפני ילדים פלסטינים.

19.4.2007 : מתנחלות צעירות חסמו את הדרך מכיוון הוואדי הסמוכה אל המחסום בפני ילדים פלסטינים.

19.4.2007 : אחר הצהריים ירדו שתי נשים ושני גברים ממבנה ההתנחלות ותקפו נשים וילדים פלסטינים.

19.4.2007 : מתנחלים (אחד מהם חמוש) מנעו מפלסטיני תושב המקום לעבור ליד מבנה ההתנחלות (שזו הדרך לביתו). המתנחלים הורו לפלסטיני לעקוף את המבנה ולא להתקרב אליו.

25.4.2007 : מתנחל הכה אישה פלסטינית שעברה ברחוב ליד מבנה ההתנחלות.

28.4.2007 : לפנות ערב יידו מתנחלים אבנים מהבניין על פלסטיני שעבר ברחוב.

1.5.2007 : בשעות הבוקר יידו מתנחלים אבנים מהבניין על פלסטיני שעבר ברחוב.

2.5.2007 : לפנות ערב זרקו בני מתנחלים בגיל 15 לערך אבנים על פלסטינים שעברו ברחוב. בני המתנחלים ירדו לרחוב והכו אישה פלסטינית שעברה במקום.

2.5.2007 : מתנחל ניסה להיכנס למסגד הסמוך למבנה ההתנחלות בזמן תפילה. שוטר מג"ב הרחיק אותו מהמקום והתפתח ביניהם עימות פיזי ומילולי. בעקבות זאת, מתנחלים נוספים ירדו מהבניין ותקפו את החיילים שעיקבו את המתנחל. חיילים הורו לפלסטינים לעזוב את המקום וללכת הביתה. לדברי תושבים מדובר בפעם השלישית שמתנחל זה מנסה להיכנס למסגד.

5.5.2007 : כחמישה ילדי מתנחלים עמדו לפנות ערב מתחת למבנה ההתנחלות וידו אבנים על בית פלסטיני. מתנחל מבוגר עמד לידם. בכביש עברו חיילים בתוך גיפ צבאי שמספרו 611154, ולמרות קריאה לעברם סירבו להתערב.

9.5.2007 : בשעות הערב יידו שני נערים אבנים מגג מבנה ההתנחלות על בית פלסטיני סמוך, בזמן שבני הבית ובהם ילדים קטנים היו בחוץ. פניית אב המשפחה לשוטרי המג"ב המאיישים את המחסום הסמוך לא הואילה. בנוסף, שוטרים שעברו במקום בגיפ שמספרו 22448 לא נקטו בצעד כלשהו לאכיפת החוק במקום. מתנחלים פלשו למרפסת שבבית המשפחה, קיללו את בני הבית והטרידו אותם. למרות פניה נוספת לשוטר המג"ב שנמצא במחסום השוטר סירב להתערב. אחד המתנחלים ירק על אחד מבני המשפחה והכה אותו. ידווי האבנים והקללות מצד המתנחלים נמשכו כמה שעות.

10.5.2007 : לפנות ערב יידו ארבעה מתנחלים, שני מבוגרים ושני נערים, אבנים ובקבוקי זכוכית על בית פלסטיני סמוך. שניים מבני המשפחה פנו לעזרת החיילים במחסום, אך נענו "תסתמו ותלכו הביתה". ידווי האבנים נמשך כחצי שעה.

12.5.2007 : שלושה קטינים ומתנחלת מבוגרת תקפו בשעות הצהריים שתי פלסטיניות בעת שעברו ליד המחסום. במהלך התקיפה יידו עליהן הקטינים אבנים ובקבוקים, והמתנחלת תקפה אותן בצינור גומי ובידיים. בתשובה לפנייתה לעזרה של אחת הנשים הפלסטיניות השיב לה חייל במחסום כי הוא אחראי רק על ההגנה על המתנחלים וכי אין לו עניין במעשיהם. המשטרה סירבה להגיע למקום ודרשה כי הפונה תגיע למסור תלונה בתחנה.

13.5.2007 : לפנות ערב יידו שלושה קטינים אבנים על פלסטינים שהיו בחצר ביתם.

8.6.2007 : בשעות הלילה יידו ארבעה צעירים מההתנחלות אבנים על בית סמוך.

9.6.2007 : בשעות הצהריים ניסו שני צעירים מההתנחלות להפיל פלסטיני בן כשמונים מחמור שעליו הוא רכב.

11.6.2007 : בשעות הצהריים יידו שישה בני נוער מההתנחלות אבנים וביצים מגג ההתנחלות לעבר נשים פלסטיניות שעמדו ליד בית סמוך. על אף פניות לעזרה שהופנו לחיילים במחסום, לגיפ משטרה ולאחריו לגיפ מג"ב שעברו במקום, אף אחד מכל כוחות הביטחון הללו לא נקט כל פעולה להפסקת התקיפה.

14.6.2007 : בשעות הבוקר הטרידו חמישה קטינים מההתנחלות פלסטינים שעברו ברחוב, גנבו חבית עם ירקות והשליכו אותה לפח.

15.6.2007 : לפנות ערב התקופו שני מתנחלים פלסטיני תושב האזור במכות ובבעיטות. האירוע התרחש לנגד עיניהם של שני קציני צבא.

6.7.2007 : כמה בני נוער מההתנחלות תקפו לפני הצהריים ילד פלסטיני בן שש שעבר ברחוב. התוקפים, ששניים מהם נמצאו ברחוב שמתחת למבנה ההתנחלות והיתר על גג המבנה, יידו עליו בקבוקי זכוכית. בני המתנחלים אף יידו אבנים על פלסטיני בשנות השישים לחייו הנעזר בקביים להליכה ואשר עבר במקום, ופגעו בחזהו. הוא פונה לבית החולים. האירוע התרחש לנגד עיניהם של שוטרי מג"ב המוצבים במחסום. אחד השוטרים הודה שראה את האירוע שבו נפצע הזקן, וטען כי אסור לו לדבר עם המתנחלים, וכי הוא נמצא שם אך ורק כדי להגן עליהם.

19.7.2007-23.7.2007 : קבוצת ילדים מההתנחלות זרקה אבנים ומשכה בבגדיהם של פלסטינים העוברים במחסום. מתנחלים מבוגרים וחיילים עמדו מנגד ולא עשו דבר להפסקת ההתנכלויות.

5.8.2007 : בשעות הערב יידו מתנחלים אבנים על בתים סמוכים ועל פלסטינים שעמדו במחסום. המתנחלים אף שברו שמשה של מכונית השייכת לפלסטיני. החיילים לא עשו דבר למנוע את יידוי האבנים.

6.8.2007 : ילדים מההתנחלות זרקו בשעות הערב אבנים על פלסטינית שעברה במחסום.

9.8.2007 : מתנחלים זרקו בשעות הערב בקבוקי זכוכית על ילדים פלסטינים קטנים שעברו ברחוב.

12.8.2007 : ילדים מההתנחלות יידו בשעות הצהריים אבנים על פלסטינים שעברו במקום. אחר הצהריים שוב יידו ילדים מההתנחלות אבנים. מתנחל מבוגר שעמד לידם קילל את הפלסטינים והנחה את הילדים להניח חפצים באמצע השביל כדי למנוע את מעברם.

15.8.2007 : מתנחלים יידו לפני הצהריים אבנים על פלסטינית שעברה ברחוב.

19.8.2007 : מתנחל זרק אבנים על פלסטיני שעבר בסמוך.

20.8.2007 : מתנחלים שהתקהלו במקום יידו לפנות ערב אבנים ותקפו פועלים פלסטינים שהגיעו לבית סמוך ופרקו חומרי בניין. המתנחלים ניסו למנוע את הגעת המשאית ואת פריקת החומרים.

22.8.2007 : קטינים מההתנחלות זרקו אבנים על ילדים פלסטינים שעברו ברחוב.

23.8.2007 : בשעות הערב יצאו שתי מתנחלות ממבנה ההתנחלות ונכנסו לחצר בית פלסטיני פרטי.
בתגובה לקריאתה של בעלת הבית כי אינן רשאיות לעבור שם, יידו המתנחלות אבנים עליה ועל הבית הפרטי.

1.9.2007 : שני מתנחלים יידו סמוך לחצות הלילה אבנים על בית סמוך.

3.9.2007 : ארבעה בני נוער מההתנחלות - שלושה בחורים ובחורה - נכנסו בשעות הערב לחצר בית פלסטיני פרטי שההתנחלות הוקמה בסמוך לו. בתגובה לקריאת בן המשפחה כי הם אינם רשאים לעבור במקום, זרקו עליו בני המתנחלים אבנים.

רשימת אירועי אלימות והתנכלות לפלסטינים מצד אנשי משמר הגבול בסביבות ההתנחלות בשכונת א-ראס בחברון, אפריל-יוני 2007

הרשימה שלהלן היא רשימה חלקית הרחוקה מלשקף את היקפם המלא של אירועי האלימות וההתנכלות, שמהם סובלים תושבי שכונת א-ראס והסביבה. עם זאת, יש ברשימה זו כדי להצביע על תמונת מצב של אלימות חוזרת ונשנית מצד אנשי כוחות הביטחון. הרשימה כוללת מקרי אלימות מצד שוטרי משמר הגבול, אך בכל האירועים נכחו גם חיילים בעמדות הקבע שבהתנחלות ובסביבותיה.

10.4.2007 : בעת שלושה פלסטינים תושבי האזור עברו בדיקה במחסום, פנה אליהם אחד משוטרי משמר הגבול בלשון גסה. אחד הפלסטינים שאל את השוטר מדוע הוא מדבר אליהם כך, ובתגובה תקפו אותו השוטרים במכות. אחד השוטרים סטר לו פעמיים, ובעת ששני שוטרים אחרים תפסו אותו, המשיך להכותו בבטן עם הרובה. אחד משני השוטרים האחרים הצמיד נשק לצווארו של פלסטיני נוסף, תוך שהוא מאיים לירות בו.

13.5.2007 : שוטרי מג"ב המאיישים את המחסום גנבו עצים מאתר בנייה סמוך לשם הבערת מדורה. בעל העצים מדווח כי הגניבות החלו מאז אויש המחסום, עם הקמת ההתנחלות. הגניבות נמשכו גם בערבים הבאים.

24.5.2007 : שוטרי מג"ב המאיישים את המחסום מנעו משני פלסטינים, אחד מהם בן כתשעים, לעבור בדרך הסמוכה למסגד, שההתנחלות החדשה הוקמה בסמוך לו.

4.6.2007 : בשעות הערב המאוחרות מנע שוטר משמר הגבול שהוצב במחסום מפלסטינים לחזור לביתם שנמצא מעבר למחסום כל עוד מתנחלים עומדים מחוץ למבנה ההתנחלות.

18.6.2007 : בשעות הבוקר המוקדמות הצמיד שוטר מג"ב את רובהו לפלסטינית שעברה במקום ולחץ על ההדק, כאשר המחסנית הייתה ריקה. התנהגות השוטר תוארה כ"הוצאה להורג" מדומה.

21.6.2007 : שוטרי משמר הגבול במחסום התנכלו לצעירים פלסטינים העוברים בו והטרידו אותם. השוטרים דרשו מהצעירים להשיג להם חשיש. בעקבות סירובו של אחד הצעירים עיכבו אותו השוטרים במשך כ-45 דקות.

24.6.2007 : שוטר משמר הגבול שהוצב במחסום הורה לעובר אורח פלסטיני בשעות הערב המאוחרות לתת לו אבטיח. עובר האורח לא העיז לסרב.

26.6.2007 : שוטר משמר הגבול שהוצב במחסום גנב בשעות הבוקר סיגריות מאחד הפלסטינים. על-פי עדותו, כשעבר במחסום עצר אותו השוטר לבדיקה ולקח לו את חפיסת הסיגריות בטענה שהוא רוצה לבדוק אם יש לו חשיש. הוא לקח 2-3 סיגריות מהחפיסה ואז החזיר את השאר.